

เทศน์เช้า วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ตั้งใจฟังธรรม สัจธรรม เราแสวงหาสัจธรรม สัจธรรมคือที่พึ่งอาศัยใจ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก เรอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด มีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด แล้วธรรมมันอยู่ไหนล่ะ

เราแสวงหากัน แสวงหากันนะ เราแสวงหาธรรม สัจธรรมอันนั้นเป็นความจริง แต่ความจริงนี้เป็นนามธรรม คำว่า “นามธรรม” เข้ากับนามธรรมในหัวใจของเราใจ แต่ถ้าร่างกายนี้มันเป็นวัตถุนะ สิ่งที่เป็นวัตถุ เราแพ้ตัวเองตลอด เราแพ้ตัวเองตลอดเพราะเราแพ้ใจของเราใจ เราทำสิ่งใด เราตั้งใจ เราปรารถนาอยากได้สมความปรารถนาสิ่งนั้น แต่ทำสิ่งใดแล้วไม่ประสบความสำเร็จเพราะจิตใจมันอ่อนแอใจ ถ้าจิตใจมันเข้มแข็งๆ สัจธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา

สพฺเพ ชมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายต้องเป็นอนัตตา ธรรมทั้งหลายต้องเป็นอนัตตา เราก็แสวงหากัน เรามีการศึกษากัน เราเข้าใจกัน ทฤษฎีเราเข้าใจทั้งหมดแหละ สรรพสิ่งใดในโลกเป็นอนัตตา ถ้าอนัตตา อนัตตาเราก็เห็นทุกวัน เห็นทุกวันเลย แต่เราไม่เข้าใจมันเลย แล้วเราอยู่กับมันด้วย เราอยู่กับมันแล้ว สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนัตตา ความที่เป็นอนัตตาไป ความเป็นอนัตตาไป เราแพ้ตัวเราเอง เราแพ้ตัวเราเองเพราะสรรพสิ่งนี้มันแปรสภาพไป พอแปรสภาพไป ตอนที่แปรสภาพไป เราก็ไม่รู้ไม่เห็นมันใจ

กิริยา คำว่า “กิริยา” คนเรานะ ทุกข์ ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้ สัจธรรมนะ ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้ สิ่งที่เราทนไม่ได้คือทุกข์ทั้งนั้นนะ สิ่งที่เราทนอยู่ไม่ได้ เราเป็นทุกข์ สิ่งที่เป็นกิริยาพอทุกข์ เราก็ขยับเขยื้อน เรานั่ง พอเรานั่งเมื่อย เราก็นอน เรานอนเมื่อย เราก็เดิน เราเดินนะ สิ่งนี้กิริยามันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา กิริยาเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เราเลยมองไม่เห็นใจ ทั้งๆ ที่เป็นความจริงๆ ความจริงมันเป็นแบบนี้ ถ้าเราแสวงหากัน เราประพฤติปฏิบัติมาให้เห็น ใครลักษณะ

ให้เห็นความเป็นอนัตตาๆ ทั้งที่มันก็เป็นอนัตตาอยู่ในตัวมันเองนั่นแหละ แต่เราไม่เห็น เพราะเราไม่รู้ ทั้งๆ ที่เราศึกษามีความรู้มาก เราเข้าใจไปทั้งหมดเลย แต่ไม่รู้ ไม่รู้เพราะอะไร ไม่รู้เพราะเราเห็นโดยกิเลสตัณหาความทะยานอยากไง เวลาศึกษาๆ ก็อยากรู้ ศึกษา ก็อยากรู้ อยากเป็นความจริง ถ้าอยากเป็นความจริง ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาศึกษาธรรมสังฆกรรมอันนั้น พอฟังอันนั้นแล้วมันสะท้อนใจไง

เวลาที่มีความทุกข์ความยากขึ้นมา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า น้ำหูน้ำตาไหล สังฆกรรมเป็นเช่นนี้เอง สังฆกรรมเป็นเช่นนี้เอง อันนี้มันเป็นสุดมยปัญญาณะ ปัญญาอย่างนี้คือปัญญาการศึกษา

เราศึกษามา ศึกษาทำไม ศึกษาทำให้ประพฤติปฏิบัติใช่ไหม เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันรู้จริงขึ้นมา เป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตสิทธินิโกไง เวลาหลงตาท่านพูด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายกให้แก่สันตสิทธินิโก ให้ความรู้จำเพาะตน ให้ความรู้กับความเป็นจริงอันนั้น มันถึงไปเข้ากับกาลามสูตรไง กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อถือสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ไม่ให้เชื่อแม้แต่อาจารย์ของตน

อาจารย์ของตน เวลาอาจารย์เทศน์ว่ากรรมนะ เราฟังนี้เป็นของเราหรือเปล่า เราฟังมาเป็นคติธรรมไง เราฟังแล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เชื่อผลของการปฏิบัตินั้น ให้เชื่อผลของความจริง แต่วุฒิภาวะเราอ่อนด้อย เราทำสิ่งใดไปเราว่าสิ่งนั้นเป็นจริง สิ่งนั้นเป็นจริงไง สิ่งนั้นใช่ๆ

ฉะนั้น หลวงปู่คุณย่าท่านถึงบอกไง สิ่งที่เราเห็นนั้นจริงไหม จริง แต่ความเห็นนั้นไม่จริง

เห็นจริงไหม เห็นโดยอุปทานไง เห็นโดยสัญชาตญาณไง เห็นโดยธรรมชาติ ก็เห็นมันๆ ไง แต่ความจริงล่ะ ความจริงมันยังไม่เป็นความจริง ความจริงมานะ เวลาครูบาอาจารย์เรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านถึงสอนให้ทำความสงบใจเข้ามาก่อน ทำความสงบใจเข้ามาก่อน เพราะมันเป็นผลของวิญญูะไง คนเกิดมามีทั้งธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธรรมชาติของจิตมันส่งออก นี่ธรรมชาติของคนๆ ธรรมชาติของคน เรารู้โดยธรรมชาติสังขะอันนี้ไง แต่ถ้าทำความสงบใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา ใจมันสงบเพราะอะไร จิตที่เป็นสัมมาสมาธิไม่พาดพิงอารมณ์ใดทั้งสิ้น ไม่พาดพิงแม้แต่อารมณ์ที่ว่างๆ นั่นนะ

อารมณ์ที่ว่างๆ ถ้าความว่าง เราสร้างความรู้สึกว่าว่าง มันเป็นอารมณ์ เป็นอารมณ์ ไม่ใช่ความจริง ถ้าเป็นความจริงมันไม่ใช่อารมณ์ ถ้าเป็นความจริงๆ ความจริง สัจจะความจริง ถ้าจิตตั้งมั่น จิตเป็นเอกัคคตารมณ์ จิตไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น แต่มันว่างๆ มันพาดพิงอารมณ์ความว่างแล้ว

ถ้ามันเป็นความจริงๆ มันเป็นความจริงในตัวของมันเอง ถ้าความจริงในตัวของมันเอง สัจธรรมความจริงมันทิ้ง มันมหัศจรรย์ของมันมาก เวลามหัศจรรย์ ถ้ามันรำพึงไปให้เห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง ถ้าเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง เวลามันเห็นกาย มันสะท้อนกิเลส เวลาคนเห็นมันสะท้อนหัวใจนะ มันสะท้อนมากๆ สะท้อนเพราะมันสะท้อนกิเลสไป

แล้วเวลาสะท้อนกิเลส เวลาครูบาอาจารย์ท่านถามนะ เคยเห็นกิเลสไหม นักปฏิบัติเคยเห็นกิเลสของตัวเองไหม ไม่เห็น เห็นกิเลสของคนอื่นทั้งนั้นนะ นักชีรคบนหัวคนนะ เห็นหมด ความผิดของคนอื่นเห็นหมด แต่ความผิดของตนไม่เห็น ไม่เห็น นี่ไง คือว่าไม่เห็นกิเลสไป

ฉะนั้น เวลาจิตสงบแล้ว เวลามันย้อนไปเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง ที่มันสะท้อน มันสะท้อนกิเลสอย่างนั้น ถ้าสะท้อนกิเลส มันก็รู้จักกิเลสไป มันเห็นกิเลสไป เวลามันเห็นกิเลส เวลามันใช้สติปัญญาไป เวลาใช้สติปัญญาไป พิจารณาของมันไป มันสำรอกมันคาย ออกมาเห็นใหม่ เวลากิเลสมันตาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงเมตตธรรมนะ เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ชาวพุทธเราทั้งสิ้นไม่ให้เบียดเบียนกัน ไม่ให้ทำลายกัน ไม่ให้กระทบกระทั่งกัน แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชื่นชมมาก ชื่นชมการฆ่ากิเลส

การทำที่เบียดเบียนไปกระทบกระทั่งกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้ทำเลย เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร แต่เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” ความรู้ในใจของพระอัญญาโกณฑัญญะไปรำพึงรำพันออกมา นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารณารื้อสัตว์ชั้นสัตว์ ความปรารณารื้อสัตว์ชั้นสัตว์ของท่าน เห็นใหม่ เวลาท่านค้นคว้าของท่านอยู่ ๖ ปี ลัทธิศาสนาใดก็ชื่นชมๆ ทั้งนั้นนะ เพราะว่าครูบาอาจารย์ท่านสอนลูกศิษย์ แล้วลูกศิษย์มีปัญหา มาก ครูบาอาจารย์จะมีความชื่นชมมาก จะมีความสุขมาก เพราะว่าทฤษฎีของตน ปัญญาของตนได้มีคนรับช่วงต่อไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิเสชมาตลอดเลย อาฬารดาบส อุทกดาบสบอกว่า “เธอมีความรู้เหมือนเรา เธอมีความเห็นเหมือนเรา เป็นอาจารย์สอนได้”

เจ้าชายสิทธัตถะปฏิเสชทั้งนั้นนะ แต่เวลาเจ้าชายสิทธัตถะมาตรัสรู้เองโดยชอบ บุปเพณิวาसानุสสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ อาสวักขยญาณชำระล้างกิเลสนะ คูสิ บุปเพณิวาसानุสสติญาณ ย้อนอดีตชาติไปทั้งหมด มันยังไม่ใช่ ย้อนอดีตชาติ คำว่า “ย้อนอดีตชาติไป” จิตมันมีกำลังของมัน เห็นไหม นี่ไง เวลาจิตเป็นสัมมาสมาธิมันไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น ถ้ามันไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้นมันรู้ของมัน มันเห็นของมัน แล้วเห็นตามความเป็นจริงด้วย ถ้าเห็นตามความเป็นจริงด้วย เป็นบุพเพณิวาसानุสสติญาณ นี่มันเป็นอดีตชาติ เป็นอดีตเวลาจุตูปปาตญาณ จิตที่มันยังไม่สิ้นกิเลสไปแล้วมันยังต้องเวียนว่ายตายเกิดอย่างนี้ คนมีเวรมีกรรมอย่างนี้ต้องมีผลของมันอย่างนี้ นี่ไง ถ้าจิตมันไม่เป็นไปไง

เวลาอาสวักขยญาณ อาสวะคืออาสวะสิ่งที่เป็นอวิชชาในหัวใจอันนั้น เวลาชำระล้างกิเลส มันสำรอกมันคายออก แล้วมันจะมีอะไรต่อไปละ มันจะมีอะไรต่อไปอีก ถ้ามันไม่มีอะไรต่อไป มันจบสิ้นกระบวนการอย่างนั้นไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “เราตรัสรู้เองโดยชอบ” แต่มันเป็นความชอบในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ แล้วใครเป็นพยานล่ะ ใครเป็นคนบอกล่ะ มันไม่ต้องมีพยานหรอก ไม่มีพยานเพราะอะไร เพราะในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นตรัสรู้แล้ว เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเทศน์ธรรมจักๆ พอเทศน์ธรรมจักๆ ขึ้นมา เทวดา อินทร์ พรหมส่งข่าวเป็นชั้นๆ ขึ้นไป ใครเป็นพยานนะ

เวลาความรู้ของเรา คนเรารู้หน้าไม่รู้ใจ แต่พวกเทวดา อินทร์ พรหมเขารู้ความคิดของคนนะ เทวดา อินทร์ พรหมเขาไม่เข้ามาใกล้มนุษย์หรอก กลั่นความมนุษย์ همینมาก กลั่นคาว ความ เป็นกลั่นคาว ความเป็นมนุษย์ แล้วความรู้สึกลึกซึ้งของมนุษย์ คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง มันปลิ้นปล้อนในใจของมัน นี่กิเลสทั้งนั้นนะ เทวดาเขาก็รู้ของเขา แต่แก้ เขาแก้ไม่ได้ แก้อย่างไรละ แล้วไปแก้ที่ไหนล่ะ เวลาแก้ก็วิ่งไปนู่นนะ ไปแก้ข้างนอกใจ เห็นความผิดคนอื่น ทั้งหมด เห็นความชั่วร้ายของคนอื่นทั้งหมด แต่ความชั่วร้ายของตนไม่เห็น แต่ความชั่วร้ายของตนไม่เห็น เวลาค้นหาความทะยานอยากมันคิดขึ้นมาแล้วมันเหยื่อล่อ พอเหยื่อล่อ เราก็ตามเหยื่อมันไปไง เพราะเราคิดถูกคิดดีไง เพราะเราเป็นคนคิดไง มันเร้าในหัวใจไง ตามมันไปๆ เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาวัชยญาณ ทำลายอวิชาทั้งหมด นี่ไง ทำลายอวิชา อวิชา มรรคญาณอันนี้ เทวดา อินทร์ พรหมที่มาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใจ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการได้พระอัญญาโกณฑัญญะ “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” ถ้ามันพูดกัน พูดกันก็เป็นพยานไง มันมีพยานรับรู้แล้วไง ถ้ามีพยานรับรู้ พูดกันมันมีพยาน ไม่ใช่พูดลอยๆ อยู่คนเดียวใช่ไหม แล้วพูดลอยๆ อยู่คนเดียว คนอื่นไม่รู้ด้วยใช่ไหม แล้วมันรู้ไม่ได้ไง รู้ไม่ได้เพราะเขาไม่มีวุฒิภาวะที่จะรู้ได้ไง

แต่ถ้ามันเป็นความจริงใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เราตรัสรู้เองโดยชอบ” ความชอบธรรมอันนั้น ความชอบธรรมอันนั้น ใจ นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชื่นชมตรงนี้ใจ เพราะความชอบธรรมอันนี้เวลามันฆ่ากิเลสแล้วมันไม่สะเทือนใครใจ มันสะเทือนกับพญามารในใจของเราเท่านั้นใจ มันสะเทือนกับครอบครัวของมารใจ ครอบครัวของมารที่มันครอบคลุมใจ มันมีปุ้มมียานะ มันมีลูกมีหลานนะ มันมีเหลนมีโหล่นนะ แล้วของเราแค่ไอ้เด็กน้อยๆ ไอ้ลูกหลานของมันแค่อารมณ์ความรู้สึก เรายังรู้มันไม่ได้ เรายังเห็นมันไม่ได้ แล้วบอก “เห็นสติปัญญา ๔ ปฏิบัติตามแนวสติปัญญา ๔”

สติปัญญาของใครสติปัญญา ๔ ของกิเลสใจ กิเลสบังเอิญ อังชรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วทำทฤษฎี แล้วก็ตามรูปแบบนั้น เดินตามรูปแบบนั้นมันก็อยู่ในคอกนั้นนะ มันไปไหนไม่รอดหรอก แต่ถ้าเป็นความจริงๆ นะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน

เราแพ้ยตัวเราเองนะ เราต้องการสิ่งต่างๆ ทั้งสิ้น กิเลสค้นหาความทะยานอยากมันต้องการ แล้วเราก็ตามมันไปทั้งนั้นนะ เราแพ้ยตัวมันเอง ทั้งๆ ที่เราเกิดมาทุกคนนะ ๑ ชีวิต ๑ ชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายไป ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ชีวิตนี้ ไม่มีสิ่งใดหรือ ไม่มีสิ่งใดรอดพ้นไปได้ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แล้วชีวิตนี้ทำอะไร เกิดมาแล้วกิเลสมันครอบงำใช่ไหมหม ปัจจัย ๔ เครื่องอาศัย ปัจจัย ๔ เครื่องอาศัย เวลาทำหน้าที่การงานของเรา ปัจจัย ๔ เครื่องอาศัย เราต้องแสวงหา หลวงตาท่านสอนประจำ ใครๆ ก็ว่าทำงานนี้หนักหนาสาหัสสาครรจ์นะ แต่ยังไม่เคยภาวนา อย่าเพิ่งพูด

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราภาวนา ท่านสละชีวิตของท่านเลย งานที่สละชีวิตมีสิ่งใดบ้าง เว้นไว้แต่ทหาร ทหารเวลาเขารบ

กัน เขาก็สละชีวิตของเขาเหมือนกัน แต่การสละชีวิตเขาสละชีวิตป้องกันประเทศ ใ้อุไรสละชีวิต เป็นหน้าที่การงานของเรา หน้าที่การงานที่มันสมควรใจที่มันจะทำ

นี่ไง งานสิ่งใดที่ว่าหนักหนาสาหัสสาครรจ์ อย่างเพิ่งไปน้อยเนื้อต่ำใจ เวลาประพาศปฏิบัติ เอาชนะตน นี่เราแพ้ภัยตนเอง นั่งสมาธิก็แพ้มัน เวลาใช้ปัญญาก็แพ้มัน แพ้มันทั้งนั้น ผัดวันประกันพรุ่ง เราคือเราไง เดียวเมื่อนั้น เดียวเมื่อนั้น เดียวเมื่อนั้น แล้วเราก็แพ้ตัวเรามาตลอด ใจ แล้วเราจะชนะได้อย่างไร เราแพ้เราก็แพ้กิเลสใจ แล้วกิเลสก็ตัวอ้วนขึ้นเรื่อยๆ ใจ เพราะเราคิด อย่างนี้มาตลอดใจ แต่เรามีครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์คอยย้ำๆ เรา ให้เราเข้มแข็งขึ้นมา

เวลาสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง เราต้องซร่าคร่ำคร่าเป็นธรรมดา ชีวิตของเราต้องซร่า คร่ำคร่าเป็นธรรมดา เราก็เหนียวรั้งมันไว้ ใ้อันนี้คือวัตถุธาตุนะ คนเกิดมามีทั้งธาตุ ๔ และขันธ ๕ โดยธรรมชาติ มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ เวลาธาตุ ๔ ธาตุ ๔ กี่ร่างกายนี้ เวลาขันธ ๕ ขันธ ๕ คือจิตใจ ของเรานี้ ถ้าจิตใจของเรานี้ มันก็เหมือนกับรถกับผู้ขับรถ รถก็คือธาตุ ๔ และขันธ ๕ ถ้ารถ รถ มันต้องเข้มแข็ง รถมันต้องแข็งแรง รถมันต้องคุณภาพ สมรรถภาพมันต้องสุดยอด แล้วรถของ เรามันพิการ รถของเรานี้สุขภาพกาย

แล้วสุขภาพจิตล่ะ เวลาสุขภาพจิต สุขภาพจิต คนขับรถสอบใบขับขี่ได้หรือเปล่า มีใบขับขี่ ใ้ใหม่ ขับรถนี้ มีปัญญาใหม่ รู้กฎจราจรใหม่ ไม่รู้สิ่งใดเลย แล้วพารถไปไหน นี่ก็เหมือนกัน ชีวิต ของเราก็เหมือนกันใจ ชีวิตของเรานะ เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษา มา เราก็เข้าใจกฎจราจรนั้นใจ แล้วเราพารถเราไปล่ะ แล้วอุบัติเหตุล่ะ แล้วเหตุการณ์เฉพาะ หน้าล่ะ นี่ใจ ถ้าปัญญามันเกิดขึ้น ปัญญามันเกิดขึ้นอย่างนี้ ถ้าปัญญาเกิดขึ้นอย่างนี้ ถ้าเราเข้าใจ นี่ เราเข้าใจนะ นี่เข้าใจบุคลาธิษฐาน ธรรมาธิษฐาน ใ้อันนี้เป็นตัวอย่างทั้งนั้นนะ แต่เวลาจริงๆ เราจะ รือคั่นของเราเองล่ะ

รู้มาก ศึกษาามาก เวลารู้สิ่งใดก็เทียบเลย อย่างนี้ใช่อย่างนั้น อย่างนี้ใช่อย่างนั้น เปรียบเทียบว่าใช่หมด แต่ไม่ใช่ ไม่ใช่เพราะ “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริ ถึงเจ้า เจ้าจะเกิดบนใจของเราอีกไม่ได้เลย”

แล้วเราล่ะ มารเกิดบนใจ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺณํ นี้ปฏิสนธิจิต วิญญฺณในปฏิสนธิ อวิชชามันถึงมาเกิดเป็นเรา เวลาเกิดเป็นเรา สถานะ พอเกิดเป็นเรา ส่งออก

หมดโดยธรรมชาติ แล้วมีสิ่งใดที่มันทวนกระแสกลับบ้างล่ะ มีอะไรที่ทวนกระแสกลับ ปัญญาที่ย้อนกลับมันมีอยู่ที่ไหน

เวลาปัญญา เวลาย้อนกลับ ปัญญาภายนอก ภายใน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน ภายนอกภายใน สิ่งที่เกิดขึ้นจากภายนอก สิ่งที่เกิดขึ้นจากภายใน เราคิดเองหมดล่ะ เราจินตนาการหมดล่ะ แล้วก็บอกว่าเหมือนกับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่มันไม่จริง มันไม่จริงเพราะอะไร มันไม่จริงเพราะครูบาอาจารย์ที่รู้จริงท่านมี สิ่งนั้นเป็นจริงไหม ถ้าเป็นจริงมันไม่เป็นอย่างนั้น ถ้าเป็นอย่างนั้นมันก็เป็นความจำทั้งนั้นนะ ความจำไม่ใช่ความจริง

เราจำเขามา พอจำขึ้นมา ก็เลสมันรู้ใจทั้งหมดแหละ เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เลิกศึกษาด้วย เวลาปฏิบัติไป ก็เลสมันก็จัดรูปแบบให้หมดเลย แล้วปฏิบัติไปก็เป็นอย่างนั้นหมดเลย แล้วมันเป็นความจริงไหม จริง

หลวงปู่ดูลย์บอกว่า เห็นจริงไหม จริง แต่มันไม่จริง ความเห็นจริง เห็นจริงๆ แต่มันไม่จริง ไม่จริงเพราะมันไม่ใช่ความจริง ไม่ใช่ความจริงเพราะอะไร เพราะอวิชาในหัวใจของเรามีใจ

แต่ถ้าจะเป็นความจริงๆ นะ ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมาแล้ว หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านลองผิดลองถูกมามากแล้ว เวลาจะเอาจริงๆ ขึ้นมา ท่านมากำหนดทำความเข้าใจของท่านเข้ามา แล้วพอมันเห็นสติปัญญาตามความเป็นจริงมันสะท้อนกิเลสอย่างที่ว่านี้ มันสะท้อนกิเลส

ดูสิ เวลาหลวงตาท่านสนทนาธรรมกับหมู่คณะ เวลาเจ้าคุณจุม ธรรมเจดีย์ ท่านต้องการให้กรรมฐานตรวจสอบกัน ต้องการสัจจะความจริงใจ เวลาคุยธรรมะกันๆ ถ้ามันเป็นความจริง ความจริงก็ลงความจริงวันยังค่ำ มันจะจรดนิสสัยอย่างไร มันมีความรู้ความเห็นอย่างใดขึ้นมา อริยสัจมันมีหนึ่งเดียวเท่านั้นนะ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สัจจะความจริง บุคคล ๔ คู่ ใจมันต้องขึ้นไป โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มันต้องเป็นความจริงของมัน จะมาแนวทางไหนก็แล้วแต่ เวลาปัญญาวิมุตติ พระสารีบุตรเป็นปัญญาวิมุตติ เวลาท่านตรัสรู้ขึ้นมา ท่านตรัสรู้ด้วยปัญญาของท่านนำ แต่ท่านก็มีมรรคสมบุรณ์ของท่าน ปัญญาวิมุตติ ดูสิ ปัญญาท่านเลอเลิศมาก เวลาพระโมคคัลลานะ

เจโตวิมุตติ เพราะท่านกำหนดด้วยมีฤทธิ์มีเดชของท่าน ด้วยหัวใจของท่าน เวลาท่านตรัสธรรมขึ้นมา ท่านก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน

เวลาพระอรหันต์ท่านเถียงกันด้วยอริยสังขัจจะความจริง ไม่มีอะไรขัดแย้งกันเลย แต่ถ้าเป็นความชำนาญ เอตทัคคะแต่ละองค์ ความถนัดของแต่ละองค์มันไม่เหมือนกัน แต่อริยสังขัจจะมีอันเดียวกัน

ฉะนั้น เวลาสนทนาธรรม ในสมัยพุทธกาล เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติดี ออกพรรษาแล้วจะไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ออกพรรษาแล้ว หรือใครที่ประพฤติปฏิบัติจะไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชีวิตพระป่าเรา

ถ้าสมัยครูบาอาจารย์ท่านยังดำรงชีพอยู่ ใครๆ ก็จะไปกราบคาราวะท่าน ใครๆ ก็จะไปกราบคาราวะท่าน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติใหม่ๆ ก็ไปเอากำลังใจ ไปหาท่าน ไปอยู่กับท่าน ให้ท่านคอยชี้ความบกพร่องของเรา ให้ท่านชี้ทางของเราผู้ที่ปฏิบัติใหม่ ผู้ที่ปฏิบัติเก่า เราพิจารณาของเราไป มันขาดตกบกพร่องอย่างไร ไปหาท่าน ไปหาท่าน ท่านตรวจสอบให้ ท่านแก้ไขให้

นี่ใน สมัยพุทธกาล เวลาออกพรรษาแล้วเข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปตรงนี้แหละ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์คำว่า “พยากรณ์” คือว่าปฏิบัติอย่างไร เวลาผู้ที่ปฏิบัติไปแล้วเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครเป็นผู้ทรมานมา เวลาผู้ที่สำเร็จ ปฏิบัติแล้วมีความรู้แจ้ง ท่านจะถามเลยว่า ใครเป็นคนทรมานมา ใครทรมานมา ใครทรมานมา การทรมานคือทรมานจิต ทรมานกิเลส ทรมานต้นหาความทะยานอยากที่มันอยากได้ อยากดี อยากเด่น มันแข่งหน้าแข่งหลังนั่นนะ

พระกัจจายนะ เวลาท่านฝึกหัดจนพระโสณะเป็นพระอรหันต์ ให้พระโสณะมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะพระโสณะอยู่กับพระกัจจายนะ พระกัจจายนะเทศนาว่าการอบรมจนเป็นพระอรหันต์นะ เวลาพระโสณะก็อยากจะเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกัน ท่านมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้อยู่ในที่พักที่เดียวกัน เพราะมาจากชนบทไกลมาก ให้สาธยายให้ฟัง

คำว่า “สาธยายให้ฟัง” ก็คือปฏิบัติมาอย่างไรนั่นแหละ

แล้วเวลาพระโสณะสาธยายให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฟัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสาธุ สาธุนะ พระโสณะมาขอพร ขอพรว่า ถ้าชนบทประเทศอยากจะบวชพระคูสิ พระโสณะจะบวชพระต้องพระ ๑๐ องค์ขึ้น พระต้อง ๑๐ องค์ รอแล้วรอเล่ากว่าจะได้ ๑๐ องค์ ๔ ปี ๕ ปี เพราะมันเป็นชนบทประเทศ

นี่มัชฌิมา มัชฌิมาคือในชมพูทวีป ชนบทประเทศก็ตั้งแต่ชายขอบนอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พรๆ คืออนุญาตหมดละ แล้วพระกัจจายนะอยู่ในชนบทประเทศ มันเป็นภูเขา ร่องเท้าขึ้นเดี๋ยวมันใส่แล้วมันค้ำครองไม่ได้ จะขอหลายชั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนุญาต อนุญาตพระโสณะนั่นนะ พระโสณะเป็นผู้มาขอพร

นี่เวลาคนทำดีๆ ใครเป็นคนทรามา พระกัจจายนะเป็นพระอะไร พระกัจจายนะเป็นพระอรหันต์ เวลาพระอรหันต์ทรามา ซึ่งทางมาจนเป็นพระอรหันต์ แต่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังมีพระชนม์ชีพอยู่ ก็อยากจะเผ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อยากจะเผ้า อยากจะเห็น ผู้ที่ตรัสรู้เองโดยชอบ ผู้ที่ค้นคว้าสิ่งนี้มาไง แล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ นี่วางธรรมวินัย

เราเป็นชาวพุทธไง ชาวพุทธ ธรรมะ ศาสนาพุทธมันจะเกิดขึ้นมาได้เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารธนาหรือสัตว์กัน สัตว์ก็สัตว์โลกเรานี้แหละ แล้วเราก็เป็นสัตว์โลก เราเป็นมนุษย์นะ ผลของวิภูษณะ เกิดจากกรรมดีกรรมชั่ว กรรมดีกรรมชั่วเกิดมา ๑ อายุขัย แล้ว ๑ อายุขัย แพ้ภัยตัวเอง แพ้ภัยตัวเอง ไม่สามารถจะค้นคว้าสัจจะความจริงภายในได้ ถ้าเรามีสติมีปัญญาขึ้นมา เราจะชนะตัวเราเอง ถ้าชนะตัวเราเอง เราจะมีสัจจะมีความจริง แล้วเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริงของเรา แล้วแก้ไขของเรา

หัวใจเรียกร้องความช่วยเหลือ เวลาเราเรียกร้องความยุติธรรม เรียกร้องความยุติธรรม เทียวไปหาเขา เรียกร้องความยุติธรรมนะว่าเราไม่ได้ความยุติธรรม แต่ในปัจจุบันนี้จิตใจมันเรียกร้องความยุติธรรมในหัวใจเรา เรียกร้องอิสรภาพในใจของเรา เรามีปัญญาไหม ไม่ต้องไปหาใครเลย ตั้งสติหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ ถ้ามันเข้มแข็งขึ้นมา มันมีสติมีปัญญาขึ้นมา มันจะแก้ไขของมัน มันจะเกิดมรรคเกิดผล

ดวงใจดวงใดไม่มีมรรค ดวงใจดวงนั้นไม่มีผล ดวงใจดวงใดมีมรรค ดวงใจดวงนั้นจะมีผล
มีมรรคมีผล เห็นไหม มันเรียกร้องความช่วยเหลือจากพฤติกรรมของเรา จากเจตนาของเรา จาก
ความมั่นคงในใจของเรา เพื่อค้นหาความจริงในใจดวงนี้ แล้วเราจะผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็น
ตถาคต เราจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในหัวใจของเรา พุทธะกลางหัวใจนี้ เราจะ
ไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม กราบธรรม กราบธรรม เกราพธรรมะของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยหัวใจดวงนี้ เอวัง